

ІНФОРМАЦІЯ

з питань реалізації і захисту прав людини, у тому числі соціально-незахищених верств населення, учасників антитерористичної операції, членів їх сімей, внутрішньо переміщених осіб та постраждалих внаслідок зазначеної операції

10 грудня людство відзначає Міжнародний день прав людини. Свято засноване 4 грудня 1950 року на засіданні Генеральної Асамблеї ООН.

В Україні, згідно з указом Президента «Про Всеукраїнський тиждень права» від 08.12.2008 № 1149/2008, щороку, в тиждень, що включає 10 грудня - День прав людини, на честь проголошення у 1948 році Генеральною Асамблеєю ООН Загальної декларації прав людини, проводиться Всеукраїнський тиждень права, який має на меті запровадження високих правових стандартів, підвищення рівня правової освіти та правової культури громадян, а також створення сильної демократичної та правової держави.

Важливим засобом реалізації та захисту прав та свобод людини є гарантії. Вони є системою норм, принципів та вимог, які забезпечують процес дотримання прав та законних інтересів людини. Призначенням гарантій є забезпечення найсприятливіших умов для реалізації конституційно закріпленого статусу людини. Таким чином, гарантії є засобом, що забезпечує перехід від передбачених конституцією можливостей до реальної дійсності.

Гарантії реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина - це умови та засоби, принципи та норми, які забезпечують здійснення, охорону і захист зазначених прав, є запорукою виконання державою та іншими суб'єктами правовідносин тих обов'язків, які покладаються на них, з метою реалізації конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Конституцією України визначені її конституційний лад і засоби забезпечення верховенства закону, в Україні діють велика кількість політичних партій та громадських організацій. Але цього ще не достатньо для того, щоб визнати справді ефективними та реальними політичні гарантії реалізації прав та свобод людини і громадянина.

Правові (юридичні) гарантії реалізації прав та свобод людини і громадянина – це встановлені державою із наданням їм формальної (юридичної) обов'язковості принципи та норми, які забезпечують здійснення зазначених прав та свобод шляхом належної регламентації порядку їх здійснення, а також їх охорони і захисту.

Основним Законом на Президента України покладено обов'язок бути гарантом додержання Конституції України, прав і свобод людини й громадянина, відстоювати права і свободи громадян (статті 102 і 104 Конституції України), на Кабінет Міністрів України – вживати заходів щодо забезпечення прав і свобод людини і громадянина (пункт 2 ст. 116 Конституції України), на місцеві державні адміністрації – забезпечувати додержання прав і свобод громадян на відповідних територіях (пункт 2 ст. 119 Конституції України).

Відповідно до ст. 55 Конституції України права і свободи людини і громадянина захищаються судом. Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. Ст. 8 Конституції України гарантує

звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України, адже її норми є нормами прямої дії.

На сьогоднішній день чинним законодавством передбачено чимало актів, які в різній мірі передбачають захист прав та інтересів, надання матеріальної допомоги, пільг та інше соціальне забезпечення учасникам АТО та членам їх сімей.

Указом Президента України від 25.08.15 № 501/2015 затверджено Національну стратегію у сфері прав людини, прийняття якої зумовлено необхідністю вдосконалення діяльності держави щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, створення дієвого механізму захисту в Україні прав і свобод людини, вирішення системних проблем у зазначеній сфері.

В умовах тимчасової окупації частини території України та військової агресії Російської Федерації в окремих районах Донецької і Луганської областей проблема захисту прав і свобод людини постає особливо гостро. Поряд із першочерговими завданнями щодо зміцнення національної безпеки, подолання економічної кризи, реформування державного управління, забезпечення прав і свобод людини залишається головним обов'язком держави та має визначати зміст і спрямованість діяльності держави в усіх її зусиллях. У кризовій ситуації ризики непропорційного обмеження прав і свобод людини зростають, що потребує особливого контролю з боку суспільства.

Основним нормативно-правовим актом, який регулює дане питання, є Закон України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», відповідно до якого учасників АТО було прирівняно до учасників бойових дій.

Пільги учасникам бойових дій та особам, прирівняних до них, встановлені ст. 12 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» від 22.10.1993 року.

Питання соціального захисту учасників антитерористичної операції, учасників Революції Гідності, членів сімей Героїв Небесної Сотні та загиблих учасників антитерористичної операції регулюються також Указом Президента України «Про додаткові заходи щодо соціального захисту учасників антитерористичної операції» від 18 березня 2015 року № 150/2015, Кодексом законів про працю України, законами України «Про встановлення державної допомоги постраждалим учасникам масових акцій громадського протесту та членам їх сімей», «Про статус ветеранів військової служби, ветеранів органів внутрішніх справ, ветеранів Національної поліції і деяких інших осіб та їх соціальний захист», «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про відпустки» та іншими нормативними актами.

Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» встановлюються гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

Відповідно до ст. 1 зазначеного закону, внутрішньо переміщеною особою є громадянин України, який постійно проживає в Україні, якого змусили або який самостійно покинув своє місце проживання у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних

проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру. Також, чинним законодавством України внутрішньо переміщеним особам надано можливість отримання різних видів соціальної допомоги, пенсій та інших соціальних виплат за місцем фактичного проживання.

Юридичний відділ Бережанської міської ради